

Torek, 4. julij 2017

P8_TA(2017)0282

Skupni minimalni standardi za civilne postopke**Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 4. julija 2017 s priporočili Komisiji o skupnih minimalnih standardih za civilne postopke v Evropski uniji (2015/2084(INL))**

(2018/C 334/05)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju členov 67(4) in 81(2) PDEU,
- ob upoštevanju člena 19(1) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),
- ob upoštevanju člena 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP) ter ustrezne sodne prakse,
- ob upoštevanju delovnega dokumenta o uvedbi skupnih minimalnih standardov za civilne postopke v Evropski uniji – pravna podlaga ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju študije o oceni evropske dodane vrednosti, ki jo je pripravil oddelek za evropsko dodano vrednost službe Evropskega parlamenta za raziskave (EPRS), o skupnih minimalnih standardih za civilne postopke ⁽²⁾,
- ob upoštevanju poglobljene analize službe za raziskovalne storitve za poslance EPRS z naslovom Evropeizacija civilnega postopka – oblikovanje skupnih minimalnih standardov? ⁽³⁾,
- ob upoštevanju poglobljene analize generalnega direktorata za notranjo politiko Unije z naslovom Harmonizirana pravila in minimalni standardi v evropskem civilnem procesnem pravu ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju projekta Evropskega pravnega inštituta (ELI) in Mednarodnega inštituta za unifikacijo zasebnega prava (Unidroit) z naslovom Od nadnacionalnih načel do evropskih pravil o civilnem postopku,
- ob upoštevanju načel o nadnacionalnem civilnem postopku Ameriškega pravnega inštituta (ALI) in Unidroita ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju študije z naslovom Študija o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o nekaterih vidikih civilnega pravnega postopka, tako imenovanega Stormovega poročila ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju začetnega nabora določb poslovnika enotnega sodišča za patente,

⁽¹⁾ PE 572.853, december 2015.

⁽²⁾ PE 581.385, junij 2016.

⁽³⁾ PE 559.499, junij 2015.

⁽⁴⁾ PE 556.971, junij 2016.

⁽⁵⁾ *Uniform Law Review*, 2004(4).

⁽⁶⁾ M. Storme, *Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation* (Študija o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o nekaterih vidikih civilnega pravnega postopka, končno poročilo, Dordrecht, 1994).

Torek, 4. julij 2017

- ob upoštevanju pravnega reda Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah,
- ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije o načelih nacionalne procesne avtonomije in učinkovitem sodnem varstvu ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju pregleda stanja na področju pravosodja v EU za leto 2016,
- ob upoštevanju študije Evropske komisije za učinkovitost pravosodja (CEPEJ) št. 23 iz leta 2016 z naslovom Evropski pravosodni sistemi: učinkovitost in kakovost sodstva,
- ob upoštevanju načel za pravosodno usposabljanje Evropske mreže centrov za izobraževanju v pravosodju iz leta 2016 ⁽²⁾,
- ob upoštevanju resolucije z dne 2. aprila 2014 o vmesnem pregledu stockholmskega programa ⁽³⁾,
- ob upoštevanju členov 46 in 52 Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve (A8-0210/2017),

Sodna praksa Sodišča Evropske unije o nacionalni procesni avtonomiji in učinkovitem sodnem varstvu

- A. ker so države članice v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) o načelu procesne avtonomije odgovorne za imenovanje pristojnih sodišč in za določitev podrobnosti postopkov, ki jim je treba slediti v zvezi z ukrepi za zagotavljanje varstva pravic, ki jih podeli Unija, če ni pravil Unije o postopkovnih vidikih spora v zvezi s pravom Unije;
- B. ker v skladu z isto sodno prakso za uporabo nacionalnega prava glede postopkovnih pravil veljata dva pomembna pogoja: kadar se nacionalna postopkovna pravila uporabljajo za spore v zvezi s pravom Unije, ne smejo biti manj ugodna kakor za podobne notranjepravne postopke (načelo enakovrednosti) in ne smejo biti oblikovana tako, da onemogočajo ali pretirano otežujejo uveljavljanje pravic in obveznosti Unije v praksi (načelo učinkovitosti);
- C. ker se ob pomanjkanju določb Unije o harmonizaciji postopkovnih pravil pristojnost držav članic za določanje postopkovnih pravil za uveljavljanje pravic, ki jih podeli Unija, ne nanaša na uvajanje novih pravnih sredstev v nacionalne pravne ureditve, da se zagotovi uporabljivost prava EU ⁽⁴⁾;
- D. ker sodna praksa Sodišča prispeva k sodelovanju tega sodišča s sodišči na ravni držav članic, obenem pa izboljšuje razumevanje prava Unije pri državljanih in teh sodiščih;

Listina

- E. ker je pravica do učinkovitega pravnega sredstva in do poštenega sojenja, zapisana v členu 47 Listine in členu 6 EKČP, eno temeljnih jamstev spoštovanja pravne države in demokracije ter sta neločljivo povezani s celotnim civilnim postopkom;

⁽¹⁾ Glej med drugim: sodbo z dne 16. decembra 1976 v zadevi *Comet BV proti Produktschap voor Siergewassen*, 45/76, ECLI:EU:C:1976:191 in sodbo z dne 15. maja 1986 v zadevi *Marguerite Johnston proti Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary*, 222/84, ECLI:EU:C:1986:206.

⁽²⁾ Na voljo na spletu: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_SL.pdf

⁽³⁾ Sprejeta besedila, P7_TA(2014)0276.

⁽⁴⁾ Glej med drugim: sodbo z dne 13. marca 2007 v zadevi *Unibet (London) Ltd in Unibet (International) Ltd proti Justitiekanslern*, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163.

Torek, 4. julij 2017

- F. ker kljub dejstvu, da je člen 47 Listine zavezujoč in da je člen 6 EKČP splošno načelo prava Unije, raven varstva pravice do poštenega sojenja v civilnem postopku in zlasti ravnovesje med pravico tožeče stranke do dostopa do sodnega varstva in pravico tožene stranke do obrambe nista harmonizirana po vsej EU;
- G. ker je bila pravica do poštenega sojenja kot temeljna pravica vendarle dopolnjena z več postopkovnimi sekundarnimi akti prava Unije, med njimi z uredbo o sporih majhne vrednosti⁽¹⁾, direktivo o pravni pomoči⁽²⁾, priporočilom o kolektivnih pravnih sredstvih⁽³⁾, direktivo o opustitvenih tožbah⁽⁴⁾ in direktivo o odškodninskih tožbah zaradi kršitev konkurenčnega prava⁽⁵⁾;

Pravni red Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah

- H. ker državljani Unije, zlasti tisti, ki se selijo prek meja, veliko pogosteje prihajajo v stik s sistemi civilnega postopka v drugi državi članici;
- I. ker bi minimalni standardi za civilne postopke na ravni Unije lahko prispevali k posodobitvi nacionalnih postopkov, izenačitvi pogojev za podjetja ter večji gospodarski rasti zaradi uspešnejših in bolj učinkovitih sodnih sistemov, hkrati pa olajšali dostop državljanov do sodnega varstva v Uniji in pripomogli k spoštovanju temeljnih svoboščin Unije;
- J. ker zakonodajalec Unije vprašanja civilnega postopka vse bolj obravnava ne le horizontalno, z izbirnimi instrumenti⁽⁶⁾, temveč tudi področno, na različnih področjih politik, kot so intelektualna lastnina⁽⁷⁾, varstvo potrošnikov⁽⁸⁾ ali pred nedavnim konkurenčno pravo⁽⁹⁾;
- K. ker je bila nesistematična harmonizacija postopkovnih pravil na ravni Unije že večkrat deležna kritik, pojav področnega civilnega procesnega prava Unije pa izpodbija skladnost sistemov civilnega postopka na ravni držav članic in različnih instrumentov Unije;
- L. ker je namen predlagane direktive vzpostaviti okvir za razsojanje v civilnih postopkih s sistematizacijo veljavnih pravil Unije o civilnem postopku in razširitvijo njihovega področja uporabe na vse zadeve, ki sodijo na področje uporabe prava Unije;
- M. ker naj bi predlagana direktiva pripomogla k doseganju bolj usklajenega, notranje skladnega in sistematičnega pristopa k civilnopravnim sistemom, ki ga ne bodo omejevale meje, interesi in viri posamezne države;

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L 199, 31.7.2007, str. 1).

⁽²⁾ Direktiva Sveta 2003/8/ES z dne 27. januarja 2003 o izboljšanju dostopa do pravnega varstva v čezmejnih sporih z uvedbo minimalnih skupnih pravil v zvezi s pravno pomočjo pri takih sporih (UL L 26, 31.1.2003, str. 41).

⁽³⁾ Priporočilo Komisije z dne 11. junija 2013 o skupnih načelih za mehanizme kolektivnih opustitvenih in odškodninskih tožb v državah članicah v zvezi s kršitvami pravic iz prava Unije (UL L 201, 26.7.2013, str. 60).

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o opustitvenih tožbah zaradi varstva interesov potrošnikov (UL L 110, 1.5.2009, str. 30).

⁽⁵⁾ Direktiva 2014/104/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o nekaterih pravilih, ki urejajo odškodninske tožbe po nacionalnem pravu za kršitve določb konkurenčnega prava držav članic in Evropske unije (UL L 349, 5.12.2014, str. 1).

⁽⁶⁾ Glej na primer uredbo o evropskem postopku v sporih majhne vrednosti (glej drugo opombo k uvodni izjavi G zgoraj) in uredbo o evropskem nalogu za zamrznitev bančnih računov (Uredba (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejnje izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 189, 27.6.2014, str. 59).

⁽⁷⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 157, 30.4.2004, str. 45).

⁽⁸⁾ Glej četrto opombo k uvodni izjavi G zgoraj.

⁽⁹⁾ Glej peto opombo k uvodni izjavi G zgoraj.

Torek, 4. julij 2017

Pravna podlaga predloga

- N. ker lahko Unija v skladu s členoma 4(1) in 5(1) PEU (načelo prenosa pristojnosti) sprejema zakonodajo na nekem področju samo, če je področje v njeni izključni pristojnosti in če upošteva načeli subsidiarnosti in sorazmernosti;
- O. ker je glavna pravna podlaga za harmonizacijo čezmejnih civilnih postopkov v okviru veljavnih Pogodb določena v naslovu V PDEU (območje svobode, varnosti in pravice);
- P. ker je v Lizbonski pogodbi ohranjena določba o obveznem čezmejnem elementu v zadevah, ki sodijo v pristojnost Unije, kar pomeni, da lahko Unija ukrepa na področju civilnega pravosodja samo, če obstajajo v primeru povezovalni dejavniki (npr. prebivališče, kraj izvedbe itd.), ki vključujejo vsaj dve različni državi članici;
- Q. ker se je kot pravna podlaga za različne sektorske direktive o harmonizaciji nekaterih vidikov civilnega postopka, kot je na primer direktiva o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine in najnovejša direktiva o odškodninskih tožbah zaradi kršitve monopolnih pravil, zlasti uporabljala (in se še vedno uporablja) splošna določba člena 114 PDEU o približevanju določb zakonov in drugih predpisov v državah članicah, katerih predmet je vzpostavitev in delovanje notranjega trga;
- R. ker na podlagi člena 67(4) PDEU Unija olajšuje dostop do sodnega varstva, zlasti z načelom vzajemnega priznavanja sodnih in zunajsodnih odločb v civilnih zadevah, kakor je ponazorjeno v členu 81 PDEU;

Vzajemno zaupanje na evropskem pravosodnem območju

- S. ker je prost pretok sodnih odločb povezan s potrebo po vzpostavitvi zadostnega vzajemnega zaupanja med sodnimi organi različnih držav članic, zlasti glede ravni varstva procesnih pravic;
- T. ker se vzajemno zaupanje v tem oziru razume kot zaupanje držav članic v pravne in sodne sisteme drugih držav članic, posledica pa je prepoved pregledovanja ukrepov drugih držav in njihovih sodnih organov;
- U. ker načelo vzajemnega zaupanja služi večji pravni varnosti, državljanom in podjetjem Unije pa zagotavlja zadostno stabilnost in predvidljivost;
- V. ker bi izvajanje in spoštovanje načela vzajemnega priznavanja sodnih odločb, skupaj s približevanjem zakonodaje, izboljšalo sodelovanje med organi in sodno varstvo posameznih pravic;
- W. ker bi bil sistem skupnih minimalnih standardov Unije v obliki načel in pravil prvi korak h konvergenci nacionalnih predpisov o civilnem postopku in bi v interesu popolnega vzajemnega zaupanja med pravosodnimi sistemi držav članic vzpostavil ravnovesje med temeljnimi pravicami strank;
- X. ker sta za zagotovitev vzajemnega zaupanja zaželeni in nujni obstoj in spoštovanje postopkovnih jamstev za uspešnost in učinkovitost civilnega postopka ter enaka obravnava strank;
- Y. ker bi se z uveljavitvijo takega sistema skupnih minimalnih standardov hkrati vzpostavila minimalna raven kakovosti civilnega postopka po vsej Uniji, kar ne bi prispevalo samo h krepitvi vzajemnega zaupanja med sodnimi organi, temveč tudi k bolj nemotenemu delovanju notranjega trga, saj se ocenjuje, da lahko postopkovne razlike med državami članicami med drugim pomenijo motnje v trgovini in lahko odvrnejo podjetja in potrošnike od uveljavljanja njihovih pravic na notranjem trgu;

Torek, 4. julij 2017

Drugi vidiki

- Z. ker je približevanje postopkovnih ureditev v Uniji potrebno; ker je predlagana direktiva zamišljena kot prvi korak pri nadaljnji harmonizaciji in konvergenci sistemov civilnega sodstva držav članic ter dolgoročnem oblikovanju zakonika Unije o civilnem postopku;
- AA. ker predlagana direktiva ne vpliva niti na organiziranost sodstva držav članic ali glavne značilnosti načina izvajanja civilnega pravnega postopka, temveč omogoča učinkovitejša nacionalna postopkovna pravila;
- AB. ker je zato izjemno pomembno, da se sprejme in ustrezno izvaja zakonodaja, ki bo omogočila sprejetje skupnih minimalnih standardov za civilne postopke v Uniji;

Sodna praksa Sodišča o nacionalni procesni avtonomiji in učinkovitem sodnem varstvu

1. poudarja bistveno vlogo Sodišča pri vzpostavljanju temeljev civilnega postopka Unije, saj je to izoblikovalo razumevanje, kaj civilni postopek pomeni za pravni sistem Unije;
2. poudarja pa, da čeprav so bili nekateri standardi za civilne postopke, ki so danes sprejeti kot del postopkovnega sistema Unije, priznani v sodni praksi Sodišča, bi bilo treba prispevek Sodišča obravnavati kot razlago standardov, ne postavljanje standardov;
3. zato poudarja, da so bogate izkušnje Sodišča pri reviziji pravil o odpravi napak in postopkovnih pravil ter kompromisi in konkurenčne vrednote, ki jim sledi, zelo poučni in bi jih bilo treba upoštevati pri uvedbi horizontalnega krovnega akta zakonodajne narave, ki bi vseboval skupne standarde za civilni postopek;

Listina

4. poudarja, da bi bilo treba v zvezi s poštenim sojenjem in dostopom do sodnega varstva ohraniti in dodatno razširiti omrežja sodelovanja in zbirke podatkov, ki krepijo pravosodno sodelovanje in izmenjavo informacij;
5. zato se zelo veseli novosti na področju e-pravosodja, zlasti ustanovitve Evropske pravosodne mreže in evropskega portala e-pravosodja, ki naj bi postal enotna vstopna točka na področju pravosodja v Uniji;

Pravni red Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah

6. poleg tega poziva Komisijo, naj oceni, ali bi bilo treba predlagati nadaljnje ukrepe za utrditev in okrepitev horizontalnega pristopa k zasebnemu uveljavljanju pravic iz prava Unije in ali bi lahko trdili, da tu predlagani skupni minimalni standardi za civilni postopek spodbujajo in zagotavljajo tak horizontalni pristop;
7. poudarja, da je sistematično zbiranje statističnih podatkov o uporabi in učinkovitosti obstoječih instrumentov Unije na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah izrednega pomena;
8. v zvezi s tem poziva Komisijo, naj oceni, ali bi dodatni izvedbeni ukrepi držav članic lahko prispevali k učinkoviti uporabi samostojnih postopkov Unije, in meni, da bi bilo treba v ta namen vzpostaviti trden in sistematičen postopek Komisije za nadzor;

Pravna podlaga predloga

9. ugotavlja, da je bil za sprejetje številnih aktov Unije s postopkovnimi posledicami uporabljen člen 114 PDEU (harmonizacija na notranjem trgu); da se je kot pravna podlaga za različne sektorske direktive o harmonizaciji nekaterih vidikov civilnega postopka, kot je na primer direktiva o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, zlasti uporabljal in se še vedno uporablja člen 114 o približevanju določb zakonov in drugih predpisov v državah članicah, katerih predmet je vzpostavitev in delovanje notranjega trga;

Torek, 4. julij 2017

10. vendar pa opozarja, da člen 81 PDEU določa sprejetje ukrepov na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, skupaj z ukrepi za približevanje zakonov in drugih predpisov države članice, zlasti kadar je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga; zato meni, da je člen 81 PDEU ustrezna pravna podlaga za predlagani zakonodajni akt;

11. meni, da bi bilo treba pojem „s čezmejnimi posledicami“ v členu 81(1) PDEU glede sprejetja ukrepov pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah razumeti širše, ne pa kot sopomenko za „čezmejne pravdne postopke“;

12. poudarja, da je sedanja razlaga pojma „zadeve s čezmejnimi posledicami“ dokaj ozka in vodi v oblikovanje dvojnih pravil in dveh kategorij strank, kar bi lahko povzročilo dodatne težave in nepotrebno zapletenost; poudarja, da bi bilo zato treba sprejeti širšo razlago;

13. v zvezi s tem poudarja, da bi tu predlagani skupni minimalni standardi za civilni postopek dodatno prispevali k večji učinkovitosti, če bi države članice razširile njihovo področje uporabe ne le za zadeve, ki sodijo na področje uporabe prava Unije, temveč na splošno na čezmejne ter tudi povsem notranjepravne zadeve;

Vzajemno zaupanje na evropskem pravosodnem območju

14. ugotavlja, da se glavne dejavnosti Unije v zvezi s civilnimi zadevami na evropskem območju pravice nanašajo na uvedbo aktov o pristojnosti, poteku in čezmejnem izvrševanju sodb;

15. ponavlja in poudarja, da je prosti pretok sodnih odločb povečal vzajemno zaupanje med pravosodji držav članic, s tem pa tudi pravno varnost, ter zagotovil zadostno stabilnost in predvidljivost za državljane in podjetja v Uniji;

16. v zvezi s tem poudarja, da je medsebojno zaupanje zapleten pojem in da so v ustvarjanje tega zaupanja vključeni mnogi dejavniki, kot so sodno izobraževanje, čezmejno sodelovanje na področju pravosodja ter izmenjava izkušenj in dobre prakse med sodniki;

17. ugotavlja, da je moč vzajemno zaupanje med drugim spodbujati z nezakonodajnimi ukrepi, na primer s sodelovanjem sodnikov v okviru Evropske pravosodne mreže ali z udeležbo na usposabljanjih;

18. zato odobrava devet načel usposabljanja v pravosodju Evropske mreže institucij za izobraževanje v pravosodju, sprejetih na njeni generalni skupščini leta 2016, saj zagotavljajo skupni temelj in okvir za ustanove, ki izvajajo usposabljanje na področju sodstva in pravosodja v Evropi;

19. trdi pa, da strogo pravno gledano iz vzajemnega zaupanja izhaja, da pravosodja držav članic v Uniji na zelo osnovni ravni dojemajo, da postopkovne ureditve v drugih državah tako na normativni kot praktični ravni jamčijo pošten civilni postopek;

20. zato poudarja, da bi oblikovanje sistematičnih minimalnih standardov za civilne postopke v Uniji v obliki splošne horizontalne direktive povečalo vzajemno zaupanje med pravosodji držav članic in zagotovilo skupno, vseevropsko izenačenje temeljnih procesnih pravic v civilnih zadevah, s čimer bi okrepili globlji občutek pravičnosti, varnosti in predvidljivosti v Uniji;

Skupni minimalni standardi za civilne postopke

21. poudarja, da imajo učinkoviti sistemi civilnega postopka ključno vlogo pri podpiranju načela pravne države in temeljnih vrednot Unije. So tudi pogoj za trajnostno naložbeno ter do podjetij in potrošnikov prijazno okolje;

22. meni, da pomanjkljiva jasnost na področju zastaralnih rokov v sporih s čezmejnimi posledicami lahko ovira dostop državljanov, potrošnikov in podjetij do sodnega varstva. Zato poziva Komisijo in države članice, naj ocenijo, ali bi bilo možno in zaželeno uskladiti te zastaralne roke v civilnih postopkih;

Torek, 4. julij 2017

23. ugotavlja, da obstaja jasna potreba po zakonodaji, ki bo določila nabor postopkovnih standardov za civilne postopke, in poziva Komisijo, naj nadaljuje izvajanje svojega akcijskega načrta za izvajanje stockholmskega programa, ki ga je na področju svobode, varnosti in pravice sprejel Evropski svet;

24. v skladu s členom 225 PDEU zato poziva Komisijo, naj do 30. junija 2018 na podlagi člena 81(2) PDEU pripravi predlog zakonodajnega akta o skupnih minimalnih standardih za civilne postopke, ob upoštevanju priporočil iz priloge k tej resoluciji;

25. potrjuje, da priporočila, priložena tej resoluciji, spoštujejo temeljne pravice ter načeli subsidiarnosti in sorazmernosti;

26. meni, da zahtevani predlog ne bo imel finančnih posledic, saj bo uvedba minimalnih standardov za civilne postopke privedla do ekonomije obsega v smislu zmanjšanja stroškov za stranke in njihove zastopnike, ki se jim ne bo treba seznanjati z različnimi ureditvami držav glede civilnega postopka;

o

o o

27. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo in spremljajoča priporočila posreduje Komisiji in Svetu ter parlamentom in vladam držav članic.

Torek, 4. julij 2017

PRILOGA K RESOLUCIJI:

PRIPOROČILA ZA DIREKTIVO EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA O SKUPNIH MINIMALNIH STANDARDIH ZA CIVILNE POSTOPKE V EU

A. NAČELA IN CILJI ZAHTEVANEGA PREDLOGA

1. V Uniji je izvrševanje prava pred sodišči še vedno v veliki meri stvar nacionalnih postopkovnih pravil in prakse. Nacionalna sodišča so tudi sodišča Unije. Zato morajo postopki pred njimi zagotavljati poštenost, pravičnost in učinkovitost ter učinkovito uporabo prava Unije.

2. Z izvajanjem načela vzajemnega priznavanja sodb v civilnih zadevah se je povečalo zaupanje držav članic v civilnopravne sisteme drugih držav članic, medtem ko lahko ukrepi za približevanje zakonov in predpisov držav članic olajšajo sodelovanje med organi ter izboljšajo sodno varstvo pravic posameznika. Obseg vzajemnega zaupanja je močno odvisen od številnih dejavnikov, ki vključujejo mehanizme za zavarovanje pravic tožeče ali tožene stranke ob zagotovitvi dostopa do sodišč in sodnega varstva.

3. Čeprav so vse države članice pogodbenice Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), izkušnje kažejo, da zgolj to ne jamči vedno zadostnega zaupanja v civilnopravne sisteme drugih držav članic. Nacionalna pravila za civilni postopek v državah članicah se med seboj precej razlikujejo, pogosto v nekaterih temeljnih postopkovnih načelih in jamstvih, kar utegne ovirati vzajemno zaupanje med sodnimi organi.

4. Da bi zaščitili temeljne pravice in svoboščine državljanov Unije, posodobili nacionalne postopke, zagotovili enotne pogoje za podjetja in povečali rast zaradi uspešnih in učinkovitih pravnih sistemov, je treba sprejeti direktivo, v kateri bodo nadalje razviti minimalni standardi iz Listine in EKČP. Ustrezna pravna podlaga za tak predlog je člen 81(2) PDEU, ki se nanaša na ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah. Direktivo je treba sprejeti po rednem zakonodajnem postopku.

5. Skupni minimalni standardi za civilne postopke so potrebni za oblikovanje trdne podlage za približevanje in izboljšanje nacionalnih zakonodaj, in sicer zaradi prožnosti, ki jo omogočajo državam članicam pri pripravi novih zakonov o civilnem postopku, in ker hkrati zrcalijo splošen konsenz o načelih pravosodne prakse v civilnih zadevah.

6. Skupni minimalni standardi bi morali voditi do okrepljenega zaupanja v civilnopravne sisteme vseh držav članic, kar bi moralo po drugi strani voditi do učinkovitejšega, hitrejšega in prožnejšega pravosodnega sodelovanja v duhu vzajemnega zaupanja. Prav tako bi morala odpraviti ovire za prosto gibanje državljanov na ozemlju vseh držav članic, s čimer bi zagotovili, da državljani, ki potujejo v tujino, ne bodo več imeli zadržkov glede civilnih pravosodnih sistemov drugih držav članic.

7. Predlagana direktiva ne nadomešča nacionalnih sistemov civilnega postopka v celoti. Ob upoštevanju nacionalnih posebnosti ter temeljne pravice do učinkovitega pravnega sredstva in do poštenega sojenja, kar zagotavlja uspešen in učinkovit dostop do sodnega varstva, naj bi direktiva vzpostavila skupne minimalne standarde glede funkcije in vodenja civilnih postopkov v državah članicah za vse zadeve, ki sodijo na področje uporabe prava Unije. Njen namen je tudi zagotoviti podlago za postopno nadaljnje približevanje sistemov civilnih postopkov v državah članicah.

8. Predlog ne vpliva na predpise držav članic glede organiziranosti sodišč in njihova pravila o imenovanju sodnikov.

Torek, 4. julij 2017

9. Ta predlog je v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, saj države članice ne morejo same vzpostaviti minimalnih standardov za civilne postopke, in ne presega tega, kar je nujno potrebno za zagotavljanje učinkovitega dostopa do pravnega varstva in vzajemnega zaupanja v Uniji.

B. BESEDILO ZAHTEVANEGA PREDLOGA

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih minimalnih standardih za civilne postopke v Evropski uniji

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 81(2) Pogodbe,

ob upoštevanju zahteve Evropskega parlamenta, naslovljene na Evropsko komisijo,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija si je zastavila cilj ohranjati in razvijati območje svobode, varnosti in pravice, na katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb. Za postopno vzpostavitev takega območja bo Unija sprejela ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, zlasti kadar je to potrebno za pravilno delovanje notranjega trga.
- (2) V skladu s členom 81(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije bi morali biti ti ukrepi namenjeni zagotavljanju, med drugim, vzajemnega priznavanja in izvrševanja sodnih odločb med državami članicami, čezmejnega vročanja listin, sodelovanja pri pridobivanju dokazov, učinkovitega dostopa do sodnega varstva in odprave ovir za nemoten potek civilnih postopkov, po potrebi s spodbujanjem združljivosti predpisov o civilnih postopkih, ki veljajo v državah članicah.
- (3) V skladu s sklepi predsedstva Evropskega sveta iz Tampereja z dne 15. in 16. oktobra 1999, zlasti s točko 33, bi se z okrepljenim vzajemnim priznavanjem sodb in drugih sodnih odločb ter potrebnim približevanjem zakonodaje izboljšala sodelovanje med pristojnimi organi in sodno varstvo pravic posameznika. Načelo vzajemnega priznavanja bi moralo tako postati temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah v Uniji.
- (4) Glede na akcijski načrt Komisije za izvajanje stockholmskega programa, ki ga je na področju svobode, varnosti in pravice sprejel Evropski svet, evropsko pravosodno območje in pravilno delovanje enotnega trga temeljita na načelu vzajemnega priznavanja, ki izhaja iz ideje, da države članice medsebojno zaupajo v svoje sodne sisteme. To načelo lahko učinkovito deluje le na podlagi medsebojnega zaupanja sodnikov, pravnih strokovnjakov, podjetij in državljanov. Obseg zaupanja je odvisen od številnih dejavnikov, tudi od obstoja mehanizmov za zavarovanje procesnih pravic strank v civilnem postopku. Da se zagotovi uporaba tega načela, so zato potrebni skupni minimalni standardi, ki utrjujejo pravico do poštenega sojenja in učinkovitost pravosodnih sistemov ter prispevajo k učinkovitemu izvrševanju.

Torek, 4. julij 2017

- (5) Z določitvijo minimalnih pravil o varstvu procesnih pravic strank in zagotavljanjem lažjega dostopa državljanov do sodnega varstva bi morala ta direktiva okrepiti zaupanje držav članic v civilnopravne sisteme drugih držav članic in s tem prispevati k spodbujanju kulture temeljnih pravic v Uniji, pa tudi k učinkovitejšemu notranjemu trgu, obenem pa s krepitvijo splošnega občutka pravičnosti, varnosti in predvidljivosti pripomoči k spoštovanju temeljnih svoboščin na celotnem ozemlju Unije.
- (6) Določbe te direktive bi se morale uporabljati za civilne spore s čezmejnimi posledicami, skupaj s tistimi, ki izhajajo iz kršitve pravic in svoboščin, ki jih jamči pravo Unije. Kjer se ta direktiva nanaša na kršitev pravic iz prava Unije, so zajeti vsi primeri, v katerih so bile ali bi lahko bile fizične ali pravne osebe oškodovane zaradi kršitve pravil Unije. Državam članicam nič ne bi smelo preprečevati uporabe določb te direktive tudi v izključno notranjih civilnopravnih zadevah.
- (7) Vse države članice so pogodbenice Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin z dne 4. novembra 1950. Zadeve, omenjene v tej direktivi, bi se morale obravnavati v skladu z navedeno konvencijo in zlasti s pravico do poštenega sojenja in učinkovitega pravnega sredstva.
- (8) Ta direktiva si prizadeva za spodbujanje uporabe skupnih minimalnih standardov za civilne postopke, da se zagotovi učinkovit dostop do sodnega varstva v Uniji. Splošno priznano pravico do dostopa do sodnega varstva potrjuje tudi člen 47 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Listina).
- (9) Civilni postopek bi bilo treba dodatno izboljšati z izkoriščanjem tehnološkega napredka na področju pravosodja in novih orodij, ki so na voljo sodiščem, s čimer bi lahko pripomogli k premoščanju geografske razdalje in njenih posledic v smislu visokih stroškov in dolgotrajnosti postopkov. Stranke in sodišča bi bilo treba še naprej spodbujati k uporabi sodobne komunikacijske tehnologije, da bi tako dodatno zmanjšali stroške pravnega postopka in skrajšali njegovo trajanje.
- (10) Da bi se omogočilo zaslišanje oseb, ne da bi za to morale potovati na sodišče, bi morale države članice zagotoviti, da se glavne obravnave in pridobivanje dokazov z zaslišanji prič, izvedencev ali strank lahko izvajajo z uporabo vseh ustreznih sredstev komuniciranja na daljavo, razen če uporaba takšne tehnologije zaradi posebnih okoliščin zadeve ne bi bila ustrezna za pošteno vodenje postopka. Ta določba ne posega v Uredbo Sveta (ES) št. 1206/2001 ⁽¹⁾.
- (11) Sodišča držav članic bi morala imeti dostop do izvedenskih mnenj o tehničnih, pravnih ali drugih dokaznih vprašanjih. Razen če so potrebni prisilni ukrepi, in v skladu s svobodo opravljanja storitev ter sodno prakso Sodišča, bi morali sodniki v eni državi članici imeti možnost, da imenujejo izvedence za opravljanje preiskav v drugi državi članici brez predhodnega dovoljenja za to. Da bi olajšali upoštevanje strokovnega znanja na področju pravosodja in upoštevali omejitve pri imenovanju dovolj usposobljenih izvedencev v pristojnosti ene države članice, na primer zaradi tehnične zapletenosti zadeve ali obstoja neposredne ali posredne povezave med izvedencem in strankama, bi bilo treba vzpostaviti in posodabljeni evropski register vseh nacionalnih imenikov izvedencev v okviru evropskega portala e-pravosodje.
- (12) Pri začasnih in varovalnih ukrepih bi bilo treba ustrezno uskladiti interes tožeče stranke za dodelitev začasnega sodnega varstva in interes tožene stranke, da prepreči zlorabo takega varstva. Kadar se začasni ukrepi zahtevajo pred izdajo sodne odločbe, bi moralo sodišče, pri katerem se vloga vloži, na podlagi dokazov, ki jih predloži tožeča stranka, ugotavljati, da je verjetno, da je tožbeni zahtevek po vsebini utemeljen. Poleg tega bi morala tožeča stranka v vseh primerih sodišču dokazati, da je za njen zahtevek nujno potrebno sodno varstvo in da bi bila brez začasnih ukrepov izvršitev obstoječe ali prihodnje sodne odločbe lahko onemogočena ali znatno otežena.

⁽¹⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah (UL L 174, 27.6.2001, str. 1).

Torek, 4. julij 2017

- (13) Določbe te direktive ne bi smele posegati v posebne določbe za uveljavljanje pravic na področju intelektualne lastnine iz aktov Unije, zlasti iz Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾. Prav tako ne bi smele posegati v posebne določbe o izterjavi čezmejnih dolgov, določene v evropskem nalogu za zamrznitev bančnih računov ⁽²⁾.
- (14) Sodišča bi morala dobiti ključno vlogo pri varovanju pravic in interesov vseh strank ter uspešnem in učinkovitem vodenju civilnih postopkov.
- (15) Cilj zagotavljanja poštenega sojenja, boljšega dostopa do sodnega varstva in vzajemnega zaupanja, ki je del politike Evropske unije za vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice, bi moral vključevati dostop do sodnih in izvensodnih načinov reševanja sporov. Da bi stranke spodbudili k uporabi mediacije, bi morale države članice zagotoviti, da njihovi predpisi o zastaralnih in prekluzivnih rokih strankam ne preprečujejo dostopa do sodišča ali arbitraže v primeru neuspešnega poskusa mediacije.
- (16) Zaradi razlik v predpisih o civilnih postopkih med državami članicami in predvsem v pravilih o vročanju pisanj bi bilo treba opredeliti minimalne standarde, ki bi se morali uporabljati za civilne postopke, ki sodijo na področje delovanja prava Unije. Predvsem bi prednost morali imeti načini vročanja, ki zagotavljajo hiter in varen prejem vročenih pisanj z vročilnico. Zato bi bilo treba spodbujati uporabo sodobnih komunikacijskih tehnologij. Za pisanja, ki jih je treba vročiti strankam, bi morali biti elektronska vročitev in vročitev po pošti enakovredni. Elektronska oblika bi morala zagotavljati, da je vsebina teh pisanj in prejetega drugega pisnega sporočanja resnična in istovetna vsebini poslanih pisanj in poslanega drugega pisnega sporočanja ter da se na način, ki se uporablja za potrditev prejema, jamčita potrditev prejema s strani naslovnika in potrditev datuma prejema.
- (17) Države članice bi morale zagotoviti, da imajo stranke v civilnem postopku pravico do odvetnika po lastni izbiri. V čezmejnih sporih bi morale imeti stranke pravico do odvetnika v matični državi za predhodni posvet in do odvetnika v državi gostiteljici za vodenje pravnega postopka. Da se zagotovi učinkovito uveljavljanje pravice do poštenega sojenja, je bistvenega pomena zaupnost komuniciranja med strankami in odvetnikom. Države članice bi zato pri uveljavljanju pravice do odvetnika iz te direktive morale spoštovati zaupnost srečanj in drugih oblik komuniciranja med odvetnikom in stranko. Stranke v postopku bi morale imeti možnost, da se odpovejo pravici, ki jo imajo v skladu s to direktivo, če so bile obveščene o morebitnih posledicah v primeru odpovedi navedeni tej pravici.
- (18) Od tožeče stranke se ne bi smelo zahtevati, da zaradi plačila sodnih taks potuje v državo članico sodišča, pred katerim poteka postopek, ali da v ta namen najame odvetnika. Da se zagotovi učinkovit dostop tožečih strank do postopka, bi morale države članice ponujati najmanj eno od možnosti plačila na daljavo po tej direktivi. Zagotoviti bi bilo treba, da so informacije o sodnih taksah in načinih plačila ter ustreznih organih ali organizacijah v državi članici, pristojnih za praktično pomoč, preglednejše in enostavno dostopne na internetu prek ustreznih nacionalnih spletnih strani.
- (19) Države članice bi morale zagotoviti spoštovanje temeljne pravice do brezplačne pravne pomoči iz tretjega odstavka člena 47 Listine. Vse fizične ali pravne osebe, vpletene v civilni spor, na katerega se nanaša ta direktiva, ne glede na to ali so tožeče ali tožene stranke, bi morale imeti možnost uveljaviti svoje pravice na sodiščih, tudi če zaradi svojega osebnega finančnega položaja ne morejo nositi stroškov postopka. Pravna pomoč bi morala kriti predpravdne nasvete z namenom doseči poravnavo, preden se sproži sodni postopek, pravno pomoč pri vložitvi zadeve na sodišče ter zastopanje na sodišču in pomoč pri kritju stroškov postopka. Ta določba ne posega v Direktivo Sveta 2003/8/ES ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L 157, 30.4.2004, str. 45).

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 189, 27.6.2014, str. 59).

⁽³⁾ Direktiva Sveta 2003/8/ES z dne 27. januarja 2003 o izboljšanju dostopa do pravnega varstva v čezmejnih sporih z uvedbo minimalnih skupnih pravil v zvezi s pravno pomočjo pri takih sporih (UL L 26, 31.1.2003, str. 41).

Torek, 4. julij 2017

- (20) Oblikovanje evropske pravosodne kulture, ki v celoti spoštuje subsidiarnost in sorazmernost ter neodvisnost pravosodja, je ključnega pomena za učinkovito delovanje evropskega pravosodnega območja. Izobraževanje v pravosodju je bistveni element tega procesa, saj povečuje zaupanje med državami članicami, pravosodnimi delavci in državljani. V zvezi s tem bi morale države članice sodelovati in podpirati poklicno usposabljanje in izmenjavo dobre prakse med pravnimi strokovnjaki.
- (21) Ta direktiva določa minimalna pravila. Države članice lahko razširijo pravice iz te direktive, da zagotovijo višjo raven varstva. Takšna višja raven varstva pa ne bi smela ovirati vzajemnega zaupanja in učinkovitega dostopa do sodnega varstva, ki naj bi ju ta minimalna pravilna omogočala. Raven varstva, ki je zagotovljena z Listino, kot jo razlaga Sodišče, ter primarnost, enotnost in učinkovitost prava Unije s tem ne bi smele biti ogrožene.
- (22) Ker države članice ciljev te direktive, in sicer opredelitve minimalnih standardov za civilne postopke, ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (23) V skladu s [členom 3]/[členoma 1 in 2] Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, [sta ti dve državi članici predložili uradno obvestilo, da želita sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive] / [in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola ti dve državi članici ne sodelujeta pri sprejetju te direktive, ki zato zanj ni zavezujoča niti se v njiju ne uporablja].
- (24) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanj ni zavezujoča in se v njej ne uporablja –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja

Namen te direktive je približati sisteme civilnih postopkov, da se v celoti zagotovi spoštovanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva in do poštenega sojenja, kot je priznana v členu 47 Listine in členu 6 EKČP, z določitvijo minimalnih standardov glede začetka, poteka in zaključka civilnega postopka pred sodišči držav članic.

Člen 2

Področje uporabe

1. Brez poseganja v standarde civilnega postopka, ki so določeni ali so lahko določeni v zakonodaji Unije ali nacionalni zakonodaji, če so ti za stranke ugodnejši, se ta direktiva uporablja v sporih s čezmejnimi posledicami za civilne in gospodarske zadeve, ne glede na vrsto sodišča, razen za tiste pravice in obveznosti, ki niso na voljo strankam v skladu s pravom, ki se uporablja. Zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev ali odgovornosti države za dejanja in opustitve pri izvajanju državne oblasti (*acta iure imperii*).

2. Za namene te direktive „država članica“ pomeni državo članico, razen [Združenega kraljestva, Irske in] Danske.

Torek, 4. julij 2017

Člen 3

Spori s čezmejnimi posledicami

1. Za namene te direktive je spor s čezmejnimi posledicami tisti, v katerem:
 - (a) ima vsaj ena od strank stalno ali običajno prebivališče v državi članici, ki ni država članica, v kateri je sodišče, pred katerim poteka postopek, ali
 - (b) imata obe stranki stalno prebivališče v isti državi članici, v kateri je sodišče, pred katerim poteka postopek, če je kraj izvajanja pogodbe, kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka, ali kraj izvršbe sodbe v drugi državi članici, ali
 - (c) imata obe stranki stalno prebivališče v isti državi članici, v kateri je sodišče, pred katerim poteka postopek, če spor spada na področje uporabe prava Unije.
2. Za namen odstavka 1 se stalno prebivališče določi v skladu s členoma 62 in 63 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾.

POGLAVJE II:**MINIMALNI STANDARDI ZA CIVILNE POSTOPKE****Oddelek 1:****Pošten in učinkovit izid**

Člen 4

Splošna obveznost glede učinkovitega sodnega varstva

Države članice določijo ukrepe, postopke in pravna sredstva, potrebne za zagotovitev uveljavljanja pravic iz civilnega prava Unije. Ti ukrepi, postopki in pravna sredstva morajo biti pošteni in pravični in ne smejo biti nepotrebno zapleteni ali dragi ter določati nerazumnih rokov ali povzročati neupravičenih zamud, obenem pa morajo spoštovati nacionalne posebnosti in temeljne pravice.

Ukrepi, postopki in pravna sredstva morajo biti tudi učinkoviti in sorazmerni, uporabljati pa se morajo na način, ki omogoča izogibanje nastajanju ovir za učinkovit dostop do sodnega varstva ter morajo zagotavljati varovala pred njihovo zlorabo.

Člen 5

Glavna obravnava

1. Države članice zagotovijo pošteno vodenje postopka. Kjer stranke ne morejo biti fizično prisotne ali kjer so se stranke s soglasjem sodišča dogovorile, da uporabijo sredstva za hitrejše komuniciranje, države članice zagotovijo, da se lahko glavna obravnava izvede ob uporabi katere koli ustrezne tehnologije komuniciranja na daljavo, na primer videokonference ali telekonference, ki je na voljo sodišču.
2. Kadar ima oseba, ki bo zaslišana, stalno ali običajno prebivališče v državi članici, ki ni država članica, v kateri je sodišče, pred katerim poteka postopek, se udeležba te osebe na glavni obravnavi prek videokonference, telekonference ali s pomočjo druge ustrezne tehnologije komuniciranja na daljavo uredi z uporabo postopkov, določenih v Uredbi (ES) št. 1206/2001. Kar zadeva videokonference, se upoštevajo priporočila Sveta o čezmejni uporabi videokonferenc, ki jih je sprejel Svet 15. in 16. junija 2015 ⁽²⁾, in delo, opravljeno v okviru evropskega portala e-pravosodja.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 351, 20.12.2012, str. 1).

⁽²⁾ Priporočila Sveta „Spodbujanje uporabe in izmenjave najboljših praks o čezmejnih videokonferencah na področju pravosodja v državah članicah in na ravni EU“ (UL C 250, 31.7.2015, str. 1).

Torek, 4. julij 2017

Člen 6

Začasni in varovalni ukrepi

1. Države članice zagotovijo, da so vzpostavljeni začasni ukrepi za ohranitev dejanskega ali pravnega stanja, da se zagotovi popolna učinkovitost poznejše sodne odločbe o glavni stvari pred začetkom postopka o glavni stvari in v kateri koli fazi takšnega postopka.

Ukrepi iz prvega pododstavka vključujejo tudi potrebne ukrepe za preprečitev morebitne neposredne kršitve ali takojšnje prenehanje domnevne kršitve ter ohranitev premoženja, s katerimi se zagotovi, da poznejša izvršba zahtevka ne bo ovirana ali znatno otežena.

2. Taki ukrepi spoštujejo pravice obrambe in morajo biti sorazmerni z značilnostmi in resnostjo domnevne kršitve, po potrebi pa omogočajo zagotavljanje jamstev za kritje stroškov in škode, povzročene toženi stranki z neupravičenimi zahtevki. Sodišča smejo od tožeče stranke zahtevati, da predloži vsakršne razumno razpoložljive dokaze, ki v zadostni meri utemeljujejo potrebnost in sorazmernost začasnega ukrepa.

3. Države članice zagotovijo, da se v ustrezno utemeljenih primerih lahko začasni ukrepi sprejmejo brez zaslišanja tožene stranke, kadar bi odlašanje lahko povzročilo nepopravljivo škodo tožeči stranki ali kadar obstaja dokazljivo tveganje, da bodo dokazi uničeni. V tem primeru se stranke obvesti brez nepotrebnega odlašanja, najpozneje takoj po izvedbi ukrepov.

Na zahtevo tožene stranke se opravi pregled, vključno s pravico do izjave, z namenom, da se v razumnem roku po obvestilu o ukrepih odloči, ali je treba ukrepe spremeniti, preklicati ali potrditi.

Če se ukrepi iz prvega pododstavka prekličejo ali če se naknadno ugotovi, da ni bilo kršitve ali nevarnosti kršitve, lahko Sodišče tožeči stranki na zahtevo tožene stranke naloži plačilo ustrezne odškodnine toženi stranki za kakršno koli škodo, ki jo je utrpela zaradi teh ukrepov.

4. Ta člen ne posega v Direktivo 2004/48/ES in Uredbo (EU) št. 655/2014.

Oddelek 2

Učinkovitost postopka

Člen 7

Postopkovna učinkovitost

1. Sodišča držav članic bi morala spoštovati pravico do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja, ki zagotavlja dostop do sodnega varstva, in načelo kontradiktornosti postopka, še zlasti pri odločanju o nujnosti glavne obravnave in izvajanja dokazov ter obsegu izvajanja dokazov.

2. Sodišča držav članic odločajo v najkrajšem možnem času ne glede na prekluzivne roke za konkretne zahtevke v različnih fazah postopka.

Člen 8

Obrazložene odločbe

Države članice zagotovijo, da sodišča predložijo dovolj podrobno obrazloženo odločbo v razumnem času, da se strankam omogoči, da učinkovito izkoristijo pravice do pregleda odločbe ali pritožbe.

Člen 9

Splošna načela za vodenje postopka

1. Države članice zagotovijo, da sodišča dejavno vodijo zadeve, ki potekajo pred njimi, s čimer zagotovijo pošteno in učinkovito reševanje sporov v razumnem času in s sprejemljivimi stroški, brez omejevanja prostega opredeljevanja strank o vsebini in dokaznem materialu v svojem primeru.

Torek, 4. julij 2017

2. Kolikor je to izvedljivo, sodišče zadevo vodi v posvetovanju s strankami. Natančneje, dejavno vodenje zadev lahko vključuje:

- (a) spodbujanje strank k medsebojnemu sodelovanju med postopkom;
- (b) opredeljevanje zahtevkov v zgodnji fazi;
- (c) odločanje, katere zahtevke je treba temeljito preučiti, in vnaprejšnje odločanje o drugih zahtevkih;
- (d) odločanje o zaporedju reševanja zahtevkov;
- (e) pomoč strankama, da se sporazumeta o tožbi v celoti ali delno;
- (f) določitev rokov za nadzor nad potekom tožbe;
- (g) obravnavanje čim več različnih vidikov tožbe hkrati;
- (h) obravnavanje tožbe brez zahtevane navzočnosti strank;
- (i) uporabo razpoložljivih tehničnih sredstev.

Člen 10

Pridobivanje dokazov

1. Države članice zagotovijo, da so na voljo učinkovita sredstva za predstavljanje, pridobivanje in hrambo dokazov ob upoštevanju pravic obrambe in potrebe po varstvu zaupnih podatkov.
2. Države članice spodbujajo uporabo sodobne komunikacijske tehnologije pri pridobivanju dokazov. Sodišče izbere najpreprostejši in najcenejši način pridobivanja dokazov.

Člen 11

Sodni izvedenci

1. Države članice zagotovijo, da lahko sodišče brez poseganja v možnost strank, da predložijo izvedenske dokaze, kadar koli imenuje sodne izvedence, da bi pridobilo izvedensko mnenje o posameznih vidikih primera. Sodišče takšnemu izvedencu priskrbi vse potrebne informacije za pripravo izvedenskega mnenja.
2. V čezmejnih sporih, razen kadar so potrebni prisilni ukrepi ali kadar preiskava poteka na krajih, povezanih z izvajanjem pristojnosti države članice, ali na krajih, do katerih je po pravu države članice, v kateri se opravlja preiskava, dostop ali drug povezan ukrep prepovedan ali omejen na določene osebe, države članice zagotovijo, da lahko sodišče imenuje sodnega izvedenca, da opravi preiskave zunaj pristojnosti sodišča brez predložitve predhodnega zahtevka v zvezi s tem pri pristojnem organu druge države članice.
3. Za namen odstavkov 1 in 2 Komisija z združitvijo obstoječih nacionalnih imenikov izvedencev vzpostavi evropski register izvedencev, ki je na voljo prek evropskega portala e-pravosodja.
4. Sodni izvedenci jamčijo neodvisnost in nepristranskost v skladu z določbami, ki veljajo za sodnike, iz člena 22.
5. Izvedenska mnenja, ki jih sodišču predložijo sodni izvedenci, so dostopna strankam, ki imajo možnost, da nanje podajo pripombe.

Torek, 4. julij 2017

Oddelek 3:

Dostop do sodišč in sodnega varstva

Člen 12

Reševanje sporov

1. Države članice zagotovijo, da lahko sodišče v kateri koli fazi postopka in ob upoštevanju vseh okoliščin primera, čemeni, da je spor primeren za poravnavo, strankama predlaga uporabo mediacije za poravnavo ali preučitev možnosti poravnave spora.
2. Odstavek 1 ne posega v pravico strank, ki izberejo mediacijo, da sprožijo sodni postopek ali arbitražo v zvezi s tem sporom zaradi izteka zastaralnega ali prekluzivnega roka med postopkom mediacije.

Člen 13

Stroški pravnega postopka

1. Države članice zagotovijo, da sodne takse, zaračunane v državah članicah za civilne spore, niso nesorazmerne z vrednostjo zahtevka in ne onemogočijo ali čezmerno otežijo pravnega postopka.
2. Sodne takse, ki se v državah članicah zaračunajo za civilne spore, državljanem ne odvrtaajo od predložitve zadeve sodišču ali jih ovirajo pri dostopu do sodnega varstva.
3. Stranke lahko sodne takse poravnajo z uporabo sredstev za plačilo na daljavo, tudi iz države članice, ki ni država članica, v kateri je sodišče, prek bančnega nakazila ali s kreditno ali debetno kartico.
4. Države članice zagotovijo, da so informacije o sodnih taksah in načinih plačila ter organih ali organizacijah v državi članici, pristojnih za praktično pomoč, preglednejše in zlahka dostopne na internetu. V ta namen države članice te informacije predložijo Komisiji, ta pa poskrbi, da se javno objavijo in razširijo na kakršen koli ustrezen način, zlasti pa prek evropskega portala e-pravosodje.

Člen 14

Načelo kdor izgubi, plača

1. Države članice zagotovijo, da stroške postopka plača stranka, ki v pravdi ne uspe, vključno tudi z vsemi stroški, nastalimi zato, ker je drugo stranko zastopal odvetnik ali drug pravni strokovnjak, ali vse stroške, nastale zaradi vročitve ali prevoda pisanj, ki ustrezajo vrednosti zahtevka in so neizogibni.
2. Če stranka v pravdi le delno uspe ali pa uspe v izrednih razmerah, lahko sodišča odredijo, naj se stroški pravično porazdelijo ali naj stranke krijejo lastne stroške.
3. Stranka mora kriti vse nepotrebne stroške, ki jih je povzročila sodišču ali drugi stranki, bodisi z nepotrebniimi zahtevki ali drugim nerazumnim pravljanjem.
4. Sodišče lahko plačilo stroškov prilagodi tako, da izražajo nerazumno nesodelovanje ali sodelovanje v slabi veri v prizadevanjih za poravnavo v skladu s členom 20.

Člen 15

Brezplačna pravna pomoč

1. Da bi poskrbele za učinkovit dostop do sodnega varstva, države članice zagotovijo, da lahko sodišča stranki dodelijo brezplačno pravno pomoč.

Torek, 4. julij 2017

2. Brezplačna pravna pomoč lahko v celoti ali deloma krije naslednje stroške:
 - (a) sodne takse, s popolno ali delno oprostitvijo ali odlogom plačila;
 - (b) stroške pravne pomoči in zastopanja v zvezi s:
 - (i) predpravnimi nasveti z namenom doseči poravnavo, preden se sproži sodni postopek, v skladu s členom 12(1);
 - (ii) začetkom in vodenjem postopka pred sodiščem;
 - (iii) vsemi stroški v zvezi s postopkom, vključno s prošnjo za brezplačno pravno pomoč;
 - (iv) izvršbo;
 - (c) druge potrebne stroške v povezavi s postopkom, ki jih nosi stranka, vključno s stroški prič, izvedencev, tolmačev in prevajalcev ter potrebnimi potnimi stroški, stroški nastanitve in bivanja stranke in njenega zastopnika;
 - (d) stroške uspešne stranke, če tožeča stranka izgubi tožbo, v skladu s členom 14.
3. Države članice zagotovijo, da je fizična oseba, ki je državljan Evropske unije ali državljan tretje države, ki zakonito biva v državi članici Evropske unije, upravičen do pravne pomoči, če:
 - (a) je zaradi svojega ekonomskega položaja v celoti ali delno nesposoben nositi stroške iz odstavka 2 tega člena in
 - (b) obstajajo razumne možnosti za uspeh tožbe, v zvezi s katero se vloži prošnja za brezplačno pravno pomoč, ob upoštevanju postopkovnega položaja tožeče stranke in
 - (c) je tožeča stranka, ki zaprosi za pravno pomoč, aktivno legitimirana v skladu z ustreznimi nacionalnimi določbami.
4. Pravne osebe so upravičene do pravne pomoči v obliki oprostitve plačila predujma stroškov postopka in/ali odvetnika. Pri odločanju o dodelitvi take pomoči lahko sodišča med drugim upoštevajo:
 - (a) organizacijsko obliko pravne osebe in to, ali opravlja pridobitno ali nepridobitno dejavnost;
 - (b) finančno sposobnost njenih družbenikov ali delničarjev;
 - (c) zmožnost, da si ti družbeniki ali delničarji priskrbijo denarna sredstva, potrebna za vložitev tožbe.
5. Države članice zagotovijo, da so državljanji Unije in pravne osebe v njej obveščeni o postopku za pridobitev brezplačne pravne pomoči iz odstavkov 1 do 4 zaradi zagotavljanja njene učinkovitosti in dostopnosti.
6. Ta člen ne posega v Direktivo 2003/8/ES.

Člen 16

Financiranje

1. Države članice zagotovijo, da v primerih, ko tožbo financira tretja oseba zasebnega prava, ta tretja oseba ne:

Torek, 4. julij 2017

- (a) skuša vplivati na postopkovne odločitve tožeče stranke, vključno z odločitvami o poravnavi;
 - (b) financira tožbe zoper toženo stranko, ki je konkurent osebe, ki financira, ali zoper toženo stranko, od katere je oseba, ki financira, odvisna;
 - (c) zaračuna previsokih obresti za zagotovljena finančna sredstva.
2. Države članice zagotovijo, da v primerih, ko tožbe financirajo tretje osebe zasebnega prava, plačilo ali obresti osebi, ki financira, niso odvisni od doseženega zneska poravnave ali odškodnine, razen če dogovora o financiranju ne ureja javni organ, ki jamči interese strank.

Oddelek 4: Poštenost postopka

Člen 17

Vročanje pisanj

1. Države članice zagotovijo, da se načelno uporabljajo načini, pri katerih se jamči prejem vročenih pisanj.
2. Države članice zagotovijo, da se pisanja o začetku postopka ali enakovredna pisanja in sodni pozivi na sodno obravnavo lahko vročajo v skladu z nacionalnim pravom na enega od naslednjih načinov:
 - (a) osebna vročitev;
 - (b) vročitev po pošti;
 - (c) vročitev po elektronski poti, denimo po telefaksu ali elektronski pošti.

Vročitev potrjuje vročilnica z datumom prejema, ki jo podpiše naslovnik.

Za vročitev po elektronski poti v skladu s točko (c) prvega pododstavka tega odstavka se uporabljajo ustrezno visoki tehnični standardi, ki jamčijo istovetnost pošiljatelja in varen prenos vročenih pisanj.

Ta pisanja se lahko vročajo tudi z osebno vročitvijo, ki jo potrjuje dokument s podpisom pristojne osebe, ki je opravila vročitev, in navedbo, da je naslovnik prejel pisanje ali je brez pravne utemeljitve zavrnil njen sprejem, ter datumom vročitve.

3. Če vročitev v skladu z odstavkom 2 ni mogoča in če je naslov tožene stranke zanesljivo znan, se lahko vročitev izvede na enega od naslednjih načinov:
 - (a) z osebno vročitvijo na osebni naslov tožene stranke osebam, ki s toženo stranko živijo v istem gospodinjstvu ali so tam zaposlene;
 - (b) v primeru samozaposlene tožene stranke ali pravne osebe z osebno vročitvijo v poslovnih prostorih tožene stranke osebam, ki jih zaposluje tožena stranka;
 - (c) z oddajo pisanj v poštni nabiralnik tožene stranke;
 - (d) z deponiranjem pisanj na poštnem uradu ali pri pristojnem javnem organu in oddajo pisnega obvestila o deponiranju v poštni nabiralnik tožene stranke, če pisno obvestilo jasno navaja naravo pisanja kot sodnega pisanja ali pravni učinek pisnega obvestila kot opravo vročitve in začetek teka rokov;
 - (e) s poštno vročitvijo brez vročilnice iz odstavka 4, če ima tožena stranka naslov v državi članici izvora;
 - (f) v elektronski obliki z avtomatično potrditvijo dostave, če je tožena stranka ta način vročanja vnaprej izrecno sprejela.

Torek, 4. julij 2017

Vročitev na podlagi točk od (a) do (d) prvega pododstavka tega odstavka se potrди:

- (a) z dokumentom, podpisanim s strani pristojne osebe, ki je opravila vročitev, z navedbo:
 - (i) polnega imena osebe, ki je obvestilo ali sporočilo vročila;
 - (ii) uporabljenega načina vročitve;
 - (iii) datuma vročitve;
 - (iv) če so bila vročena pisanja vročena drugi osebi namesto toženi stranki, imena te osebe in njenega razmerja do tožene stranke in
 - (v) drugih obveznih informacij, ki jih je treba zagotoviti v skladu z nacionalnim pravom.
- (b) s potrdilom o prejemu s strani osebe, ki ji je bilo pisanje vročeno, za namen točk (a) in (b) prvega pododstavka tega odstavka.

4. Vročitev na podlagi odstavkov 2 in 3 tega člena se lahko izvrši tudi pri pravnem ali pooblaščenemu zastopniku tožene stranke.

5. Če se pisanja o začetku postopka ali enakovredna pisanja ali sodni pozivi vročajo zunaj držav članic, se lahko vročijo na kakršen koli način, določen z:

- (a) Uredbo (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, kadar se uporablja, ob spoštovanju pravic prejemnika po uredbi ali
- (b) Haaško konvencijo z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini ali drugo konvencijo ali sporazumom, kadar se uporablja.

6. Ta direktiva ne vpliva na uporabo Uredbe (ES) št. 1393/2007 in ne posega v Uredbo (ES) št. 805/2004 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ in Uredbo (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾.

Člen 18

Pravica do odvetnika v civilnem postopku

1. Države članice strankam v civilnem postopku zagotovijo pravico do odvetnika po lastni izbiri na takšen način, da se jim omogoči dejansko in učinkovito uveljavljanje pravic.

V čezmejnih sporih države članice zagotovijo, da imajo stranke v civilnem postopku pravico do odvetnika v matični državi za predhodni posvet in do odvetnika v državi gostiteljici za vodenje pravnega postopka.

2. Države članice spoštujejo zaupnost komunikacije med strankami v sporu in njihovim odvetnikom. Takšna komunikacija vključuje srečanja, dopisovanje, telefonske pogovore in druge oblike komunikacije, dovoljene na podlagi nacionalnega prava.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (vročanje pisanj) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 (UL L 324, 10.12.2007, str. 79).

⁽²⁾ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (UL L 143, 30.4.2004, str. 15).

⁽³⁾ Uredba (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L 399, 30.12.2006, str. 1).

Torek, 4. julij 2017

3. Brez poseganja v nacionalno pravo, ki določa obvezno navzočnost ali pomoč odvetnika, se lahko stranke v civilnem postopku odpovejo pravici iz odstavka 1 tega člena, kadar:

(a) so stranke ustno ali pisno prejele jasne in zadostne informacije v preprostem in razumljivem jeziku o morebitnih posledicah odpovedi tej pravici in

(b) je odpoved dana prostovoljno in nedvoumno.

Države članice zagotovijo, da lahko stranke naknadno prekličejo odpoved pravici v kateri koli fazi civilnega postopka in da so seznanjene s to možnostjo.

4. Ta določba ne posega v določbe o pravnem zastopanju iz Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, Uredbe (ES) št. 1896/2006 in Uredbe (EU) št. 655/2014.

Člen 19

Dostop do informacij

Države članice si prizadevajo državljanom zagotoviti pregledne in zlahka dostopne informacije o začetku različnih postopkov, zastaralnih oziroma prekluzivnih rokih, pristojnih sodiščih za različne spore in obrazcih, ki jih je treba izpolniti za ta namen. S tem členom se od držav članic nikakor ne zahteva, da zagotovijo pravno pomoč v obliki pravne presoje konkretne zadeve.

Člen 20

Tolmačenje in prevod ključnih pisanj

Države članice si prizadevajo zagotoviti, da vse strani v sporu popolnoma razumejo pravdni postopek. Ta cilj vključuje tudi razpoložljivost tolmačenja med civilnim postopkom in pisnih prevodov vseh ključnih pisanj, da bi zagotovili poštenost postopka v skladu z določbami člena 15 te direktive.

Člen 21

Obveznosti strank ali njihovih zastopnikov

Države članice zagotovijo, da stranke v sporu in njihovi zastopniki v stikih s sodiščem in drugimi strankami ravnaajo v dobri veri in s spoštovanjem ter zadev ali dejstev pred sodiščem ne prikazujejo napačno, bodisi namerno bodisi ob obstoju utemeljenih razlogov, da bi to morali vedeti.

Člen 22

Javni postopki

Države članice zagotovijo, da so postopki javni, razen če jih sodišče po potrebi določi za tajne, če je to v interesu ene izmed strank ali drugih vpletenih oseb ali v splošnem interesu pravice ali javnega reda.

Člen 23

Sodna neodvisnost in nepristranskost

1. Države članice zagotovijo, da sodišča in sodniki uživajo sodno neodvisnost. Iz sestave sodišč izhajajo zadostna jamstva, da se izključi vsak upravičen dvom o nepristranskosti.

2. Sodniki pri opravljanju svojih nalog niso vezani na nikakršna navodila in niso izpostavljeni vplivom ali pritiskom ter osebnim predsodkom ali pristranskosti v nobeni zadevi.

Člen 24

Usposabljanje

1. Brez poseganja v neodvisnost sodstva in razlike v organiziranosti sodstva v Uniji države članice zagotovijo, da sodstvo, pravne fakultete in pravni poklici okrepijo svoje programe usposabljanja v pravosodju, da se zagotovi vključitev prava in postopkov Unije v usposabljanje na nacionalni ravni.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L 199, 31.7.2007, str. 1).

Torek, 4. julij 2017

2. Programi usposabljanja so praktično naravnani, povezani z vsakodnevnim delom pravnih strokovnjakov, se izvajajo v kratkem času in uporabljajo aktivne in sodobne učne metode ter vključujejo možnosti osnovnega in permanentnega usposabljanja. Programi usposabljanja so usmerjeni zlasti v:

- (a) pridobivanje zadostnega poznavanja instrumentov pravosodnega sodelovanja Unije in samodejnega rednega sklicevanja na sodno prakso Unije, preverjanja prenosa v nacionalno pravo ter uporabe postopka predhodnega odločanja Sodišča Evropske unije;
- (b) razširjanje znanja in izkušenj o pravu in postopkih Unije ter drugih pravnih sistemih;
- (c) omogočanje kratkoročnih izmenjav za nove sodnike;
- (d) obvladovanje tujega jezika in pravnega izrazoslovja v njem.

POGLAVJE III: KONČNE DOLOČBE

Člen 25

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za izpolnjevanje te direktive, do ... [eno leto po začetku veljavnosti te direktive]. O tem nemudoma obvestijo Komisijo.
2. Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.
3. Države članice sporočijo Komisiji besedilo določb predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 26

Pregled

Komisija najpozneje do 31. decembra 2025, nato pa vsakih pet let, predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o uporabi te direktive na podlagi kvalitativnih in kvantitativnih podatkov. V okviru tega zlasti oceni njegov učinek na dostop do sodnega varstva, na temeljno pravico do učinkovitega pravnega sredstva in do poštenega sojenja, na sodelovanje v civilnih zadevah ter na delovanje enotnega trga, MSP, konkurenčnost gospodarstva Evropske unije in zaupanje potrošnikov. Poročilu se po potrebi priložijo zakonodajni predlogi za prilagoditev in okrepitev te direktive.

Člen 27

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 28

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V ..., [datum]

za Evropski parlament
Predsednik

za Svet
Predsednik